

pibus innocentiam suam persuadere contendit. Villanus & Coltenius culpam omnem in Joannam derivant. At Petrarca & Bocatius, qui tum prope aderant, omnem ab ea culpam remouent. Certe neque ex processu Hugonis comitis Avellini, cui primum consensu Procerum Regni demandata est criminis inquisitio in sceleris confisus, & iudicium, quo diris supplicis & morte nonnulli convicti puniti sunt, neque ex sollicita quorumcuque reorum, atque adeo ipsius Reginae perquisitione, si rea quoque comperiretur, quam Clemens Papa Balzio Comiti Novello commiserat: neque ex actis Aimerici Cardinalis, quem idem Pontifex Vicarium in temporalibus toti Regno præfecerat, donec diligentissima tanti sceleris indagatio resciri posset, utrum Joana nefario crimini participasset, nihil tamen de presumpso Joanae facinore potuit esse compertum, vel probatum.

12. Ludovicus Hungariæ Rex fratrem ultimus neque Neapolitanum Regnum invasit. Cujus adventu terripit Joana se in Provinciam, quæ juris ipsius erat, recipit. Ab hac Clemens Papa VI. Avenionem villæ pretio emit, Joannamque certis cum Ludovico conditionibus in Neapolitano Regni restituit.

13. Avenione septem summi Pontifices confederunt, Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Clemens VI. Innocentius IV. Urbanus V. & Gregorius XI. qui anno demum 1377. Romam petiit, ibique sedem fixit, & sequenti exegit e vivis. Successit deinde exitiale schisma, quod annos circiter quadraginta perduravit. Cum enim Cardinales ingressi conclave de novo sufficiens Pontifice deliberarent, populus Romanus metuens ne creata ab iisdem Pontifice Gallicano, Pontificia sedes iterum Roma distrahatur, vim nefariam intentavit, foribusque conclavis effractis, Cardinalibus præsentaneam mortem est comminatus, nisi omni abjecta mora in electionem Itali Pontificis consentirent. Qua vi adacti electores Bartholomæum tandem Barensium Archiepiscopum, qui se in præfectorum regionalium consilium, & in tumultuantis populi irruptionem ingererat, sua quique propitiosas incoluntati elegerunt, qui sibi Urbani sexti nomen assumpsit. Huic Regina Joana se benevolam præstitit initio & militari præsidio, pecuniis, cibariis, suppellectile, munificam erga ipsum exhibuit. Sed postquam eundem dicitur moliri Regnum Neapolitanum in Carolum Dyrrhachii Ducem Joanae patrelem transferre, ab ingrato & infido homine discessit, ut schismatis partes adversus ipsum foret. Itaque Cardinales Fundos acceperunt civitatem Neapolitanam Regni, ibique vim pristinam causati Robertus ex comitibus Gebennensibus virum, & propriis meritis, & prosperæ nobilitate magnorumque Principum affinitatibus illustrem, renuciare Papam in Fundana majore Basilica, & Tiara Pontificia clam ex Romana Urbe asportata coronarunt, Othone Brunsvicensi Joanae marito, aliique Regni Proceribus presentibus, & solium adorationis obsequium exhibentibus, anno 1378. Ipse Robertus nomen sibi Clementis VII. imposuit. Eo autem facta exarscens Urbanus Joannam Regno abdicavit, quod in Carolum Dyrrhachinum transfudit, misitque ad Ludovicum Hungarum, hortans ut intermissam olim de morte Andreae fratris ultionem Dyrrhachino duci cum exercitu validissimo committeret. Ipeque Urbanus copias armatorum, multamque pecuniam ad hoc ipsum suppeditavit. Igitur Hungarus & Carolus Dyrrhachinus ultimam Joanae perniciam moluntur. Et Neapolim adventans Carolus, terrorem ubique circumfert, Joannam in arce obsessam, & ad extrema redactam, sese conditionem accepta fide, patriæ quem innumeris beneficiis devinxerat dudentem, datæ fidei violator elisis laqueo faucibus interimi iussit. Sibi que hac perfidia Regnum asseruit. Hæc Bonifegnius, Niemiensis, S. Antoninus, aliique illorum temporum Historici prodiderunt.

14. Infelix Joana, ut salutem adversus tot hostes impugnantis tueretur, ad Francorum arma recurrens Ludovicum Andegavensem, Franciæ Rectorem, Caroli sexti Regis patrum in filium adoptaverat, sed a Dyrrhachino repressâ & perempta fuit, priusquam expetitur Franciæ auxilium parari ac præsto esse potuisset. Ludovicum Andegavensem collectis copiis succinctum Clemens Antipapa Avenione Regem Apuliæ coronavit. Qui ex Provincia digressus, per Alpes Cottias in Italiam penetravit, ubi plurimis affectus incommodis, fatiscens Franco insolitis æstibus & morbis, interceptusque ad vitam necessariis comitatibus, atque Italorum invidia infectis veneno aquis, dimittit Francis copias, atroci commisso prælio casti cum Duce nostro occubuerunt. Carolus Dyrrhachinus quemadmodum erga Joannam, ita & in Urbanum insignes olim benefactores suos ingratus, hujus quoque machinatus exitium, adeoque diris ab Urbano devotus, eundem Pontificem

Luceræ arcta obsidione cinxit, ex qua tamen Urbanus opulantiâ Genuefibus est liberatus. Dyrrhachinus porro Sicula dominatione minime contentus, qua insidiis, qua vi aperta invasit Hungariæ regnum: Sed ibidem scelerum poenas luit, a gregario milite interceptus: cujus cadaver utpote odiosi sceleratique viri atque in Pontificia excommunicatione mortui, Ecclesiastica caruit sepultura. Morte hujus que contigit anno 1386. Neapolim delata, filius ejus paulo major de cenni Ladislaus, quem Franci Lancelotum dicunt, Neapolitanum Regnum suscepit. Ille flagitiosi patris non minus flagitiosa proles per schismatis occasionem Romam haud semel occupare conatus, ab Ludovico Andium Duce, Ludovici ejus, qui contra Carolum Dyrrhachinum indicto bello in Apulia vita excesserat, filio, victus ac repressus est anno 1411. sed victoria neficiens uti Ludovicus, re infecta Galliam repetit. Dicere solebat Ladislaus, si hostes eadem ipsa die victoriam profecti fuissent, tam se, quam regnum in eorum potestate futurum: si postera die, non se sed regnum: si tertia, nec se nec regnum: quoniam adversus eorum vim opportuna remedia adhibuisset. Culpam tamen illam Historici ita regerunt in Saulum Ursinum Pontificiarum copiarum ducem, quem produnt tum prædandi cupiditate, tum ambitionis libidine, mentem si bellum conficeretur, ne deinceps ea qua pollebat auctoritate, caderet. Anno deinde 1413. Ladislaus fœditragus Romanus de improviso invadit armatus, Joannam Papam XXIII. in fugam compellit, multos indiscriminatum, & prelatos, & cujuscuque sortis interimit, basilicas sacras expilat, innumerosque viros captos ad tritremes adigit; honestas feminas & sacras Virgines suorum libidine effraeni permittit. Annoque demum 1414. impius Ladislaus fœda pudendaque morte occubens, ad tremendum DEI iudicium evocatus nullis superstitibus liberis, Joanae secundæ forori regnum reliquit, quam libidinosâ vita reddidit infamem.

15. Atrocissimum isto & sequenti sæculo exarsit Anglofrancum bellum. Eduardus tertius Anglorum Rex Isabella Philippii dicti Pulchri Franciæ Regis filia natus, quasi materno exclusus successione jure, indignatur prælatum sibi vi Salice legis Philippum Valefium prædecessoris Caroli Regis dicti quoque Pulchri, qui nullis relictis liberis obierat, patriælem, hoc est ex fratre illius Carolo Valefio nepotem. Simili jure ante paucos annos rejecta Joana Ludovici Hucini filia, delatam Franciæ Regnum fuerat Philippo Longo Hutini Regis fratri. Eduardus vero ambitione magis quam ullo jure nixus, insignia sibi nomenque Regis Franciæ arrogat, ut rebellionis probrum tam a seipso quam a Flandris suisque Aquitanis & Normannis, quos in suscepti temere belli societatem acceperat, amoveret. Anglus quippe & Flandriæ Regni Francorum erant fidei & clientelæ nexu obstricti: immo haud multo pridem Eduardus ipse fidei & obsequii sacramentum de Aquitanis Ducatu & Pictonum comitatu eidem Philippo Regi publice præsterat. Hujusce vero belli fax & incendiarius extitit Robertus Arebratum comes, Philippo Regi levibus ex causis insensibilissimus. Prælo belli turbo apud Clusam Belgii celeberrimum portum grandi fragore intonuit, victis navali prælio Francis, captisque aut depressis omnibus fere ipsorum navibus anno 1340. indeque ad Cresiacum in Ambianis tempestas funesta destitit anno 1346. ubi terrestri certamine tam horrenda interneccione casti sunt nostri, ut castrorum plus quam triginta millia censeantur. Inde Caletum ab Anglis victoribus obsessum & expugnatum.

16. Joannes ex Philippo Valefio Rege & Joana Roberti Burgundiæ Ducis filia genitus defuncto patri succedens, hæreditarium cum Anglorum Rege Bellum paravit infelicitate. Adoritur vero Eduardum Valliæ Principem Eduardi tertii filium in angustias in Pictonibus redactum, & pugnam deprecantem, a quo tamen acie vincitur, ipseque Joannes Rex una cum Philippo filio, cui nomen Audacis inditum, multaque Gallica Nobilitate in Angliam abducitur, unde post quadriennium composita ad Britannicum pace, in Galliam liber dimissus fuit.

17. Joanne vita functo, Regnum capefivit prior natus ejus filius Carolus & re & cognomine Sapiens. Istius frater Philippus Audax Burgundiæ Dux Margaretam Ludovici Flandriæ Comitissæ filiam duxit, mortuoque fœdero dotalem Flandriam est adeptus anno 1384. quam civibus exhaustam discordiis, lenitate prudentiæque mirifice recreavit. Huic laudatissimo Principi ex hac vita subducto anno 1404. teterrimus successit filius Joannes futurus sibi & patriæ pestis ac exitium.

18. Interim dum Gallia gravissimis damnis & bellis conflictatur, Hispaniam omnibus sæculis memoranda de infidelibus Mauris victoria nobilitavit. Albohacenus Rex Maroci in Mauritania, transmissis Gaditano fretis

immen-

immensas copias equitum, ut ajunt, septuaginta millium, & pedum quadringentorum millium in Hispanias eduxit, & adjacentem fretis Gaditano urbem Tolosanâ Berice obsidione cinxit. Cui suas quoque vires Abchannet Rex Granatenfium adjunxit. Ad urbem obsessam juxta Salsum amnem accurrunt in oppositum Alfonso Castellæ Rex, aliusque Alfonso Rex Lusitanæ. His adjungit historicus Anilius Regem Navarre Ludovicum auxiliis & Francorum & Navarrorum succinctum: cunctis militibus rubra cruce distinctis, sacra confessione Divinaque Eucharistia expiatis & præmunitis vexillum Crucis præferente Jugo natione Gallo, quem Benedictus Papa XII. ad id officium miserat. Christianis vero usque adeo felicem & gloriosam victoriam Deus indulgit eo anno 1340. ut ducenta Maurorum millia in acie occiderint, cumque his duo filii Regis Albohaceni, tertius vero ejusdem filius Abohamarus cum aliis innumeris captivis abductis sit, & quod vulgarem fidem profus excedit, ex victoribus copiis viginti non amplius militibus desideratis. Albohacenus eadem nocte in Africam regressus est omni vacuus honore, tribusque liberis orbatus. Anno autem superiore prior natus filius Abomelius, cujus necem ulturus pater adventarar, fuerat ab Hispanis prælio victus, & fuga trucidatus.

19. Sæculo isto Turcarum gens magnis sese propagavit incrementis: populus qui olim ex Scythia oriundus, Caucasii montis atque finitimi Caspio seu Hircano mari regionis acicola fuerat. De Turcis commemorat Græcus historicus Menander, quem David Heschelus e tenebis, in quibus multis delituerat sæculis, erutum in lucem edidit; legatione sub Turcico Rege Dizabulo missa ad Justinum secundum Constantinopolis Imperatorem, fœdus inusitata tum mercaturæ ferici iniisse, quod indignitatem singulari Sogdaitæ Turcis affines, & paulo ante ab ipso Dizabulo armis subacti, elaborabant; tum etiam societatis ad bellum, quod adversus Persas ab Imperatore parabat ob Imperii fines, quos Persæ invaserant, recuperandos. Turci porro ulciscendæ de Persis acceptæ injuriæ occasione avidè conquirebant, a quibus Legatos suos contra jus gentium rebus omnibus spoliatos, aliique superadditis injuriis veneno ad postremum extinctos querebantur. Nec vero difficile causam conjicere est, cur usque adeo male habiti fuerint a Persis Turcarum Legati de ferici commercio petraçantes; quia scilicet cum Persæ, testante Procopio in Gothicis, copiosum lucrum ex ferici venditione per omnem Asiam & Europam sibi compararent, eosdem gravis incefferat æmulatio adversus finitimam sibi gentem, qua novos quæstus ex pari commercio similique arte ad se trahere aggrediebatur. Hoc tamen bellum Justinus infeliciter cessit per Græcorum fœdum, ut Evagrius lib. 5. cap. 7. Theophanes, & Paulus Diaconus perhibent. Deinde sub Heracleo Augusto Caspiis portis egressos Turcas stipendia meruissis, remque Romanam feliciter promovisse, Persicæ adversus Costoem Persarum Regem expeditione, prælo Theophanes, Nicephorus in breviario, aliique Græcorum historici. Postea Constantino Monomacho Græcis regnante, Sæculo decurrente undecimo, Turcæ, ut scribit Europalates, Persas, quorum erant ipsi stipendiarii, subegerunt, rebellante Turcarum duce Traggolipice, a quo Mahumetes Persarum Rex folio dejectus. Ut vero subjugatos populos facilius in officio contineret, Mahumeticam religionem a devictis Persis hausit, siveque Turcis ut amplecterentur, persuasit. Postmodum longe lateque diffusa Turcica gens Ciliciam, Lycæoniam, Bithyniam occupavit, diversisque sibi partem Principatum erexit. Sed mutus bellis & invasionibus alii ab aliis delecti extinctique sunt: Atque unius Othomani posterum Turcicum demum Imperium tenent. Prælo Othomanus Bithynia occupata Pruse regni sui sedem constituit circiter annum 1300. Cujus Regno successit filius Urchanes, reliquisque auxit Asia provinciis ad usque Euxinum mare & Hellefpontum. Urchanes Regnum in Amurathem filium moriens transmissit. Hic vero in Europam penetravit, multas Thraciæ urbes invasit, Callipolim in primis, tumque alia oppida & arces, ipsamque Adrianopolim, in qua Regiam constituit sedem. Amurathis interitu Regnum adeptus est filius Bajazethes longe patre ferocior. Hujus armis Thessalia, Macedonia, Phocis, Attica, Mylia, & Bulgaria Turcicæ Dominationi accesserunt, Constantinopolim demum pluribus annis obsidione coarctavit, quam Tamerlanus Scythia solvere suo adventu compulit.

20. Anno Christi 1393. Sigismundus Hungariæ Rex, Venceslai Imperatoris frater natus minor, res Hungarici Regni & Imperii, loco ac vice fratris inertis dejecti, administrabat. Sibi que metuens post occupatis a Turcarum Principe Bajazethe finitimas regiones, quæ olim Regibus Hungariæ præbant, suppetias ab Rege

Francorum impense obsecravit. Ad expeditionem istam Joannes Nivernefensis Comes Philippii Burgundiorum Ducis cognomento Audacis filius primogenitus se libens obtulit, quem sequuti sunt plerique ac præcipui Proceres Regni, Philippus Artesiensis Regni Franciæ Comestabilis, Joannes de Vienna Admiralus, Joannes Maingrius Boufficaldus Marefcallus cum multis præcipue Nobilitatis equitibus, selectaque militum manu, qui se Sigismundi copiis adjunxere. Sed temeritate Comestabilis florentissimus concidit exercitus; emulatione quippe Germanici exercitus & Enguerrani Couffiaci, quem Burgundiæ Dux strenuum ducem simulque prudentissimum consiliarium Joanni filio providerat, qui suadebat paulisper expectandum esse, donec Hungariæ Regis Sigismundi copię propriis castris egresse essent, conjunctisque viribus in hostem simul prodirent. At Comestabilis in Couffiacum succensens, neque expectato consilii Ducem exiit, nec dum bene compositis ordinibus, præcipiti ardore concitatis equis; neque committendum ratus, ut Franciæ strenuitatis gloriam Germani Hungariæque sibi arrogarent, & caustus esse passillanimes, quicumque non sequerentur, in hostem cum suis copiis irruit. Pugnaverunt quidem Franci pro suo numero fortiter, verumtamen occurrentibus ducentis Turcarum millibus, & ingruente innumerarum sagittarum grandine, vulneratis per omnes ordines equis, in pedesque desilentibus, fessoresque ferociter excutientibus, conclamatum ex necessitate fuit, ut equites omnes dimissis equis pedestri prælio quam strenuissime decertarent. Tunc equi vacui dimissi sunt liberi, atque in Getmanorum & Hungarorum castra faucis nullo ordine cursu se propuerunt: at illi re inexpectata stupentes stragem Francorum factam, eosque interneccione caesos crediderunt, ipsique conterriti & palantes se in fugam effudere. Tum vero Turcæ potentis numerosissimi exercitus alis, Francos undequaque concluso, longoque certamine & vulneribus fatigatis assidue recentes vegetotque milites objicientes, illos tandem viribus exhauftos oppresserunt. Francorum nullus per fugam evasit de eorundem acie, castrorum numerus refertur ad viginti millia. At vero captorum numerus trecentorum proditur, inter quos Comestabilis tanta cladis auctor & Couffiacus, haud multo post ex vulneribus in acie acceptis in carcere apud hostes morte occubuerunt. Turcarum vero perhibent ejus ætatis Historici sexaginta millia eo prælio concidisse, qua suorum jactura exarscens Bajazethes captivos omnes nudos ad se adduci, & gladiis in suo conspectu trucidari iussit, Solis septem optimatibus exceptis, a quibus ingentem pædas sui redemptionis mercedem. Ex his duo soli Galliam incolunt repetiverunt, Joannes Nivernefensis & Pofficaldus, ceteri quinque ærumnis confecti, dum patrias sedes repetunt, in itinere fati concesserunt. Hæc sigillatim ferre perhibent Froissardus, & Aventinus. Pugnatum est ad Nicopolim primariam Bulgariae urbem, quam Bajazethes cis Danubium sitam expugnavit.

21. Hujus sæculi ann. 86. ingens Christianæ Religionis simul & Poloniae facta est accessio. Ludovicus subditorum populorum amor & delicia vacuum morte sua reliquerat duorum regnorum solium Hungariæ & Poloniae, duabus suis filiabus Mariæ natu majori, & Hedwigi minori, ambabus pupillaris ætatis sub Elisabethæ matris tutela. Mariam Rex pater desponderat Sigismundo Marchioni Brandeburgensi pariter pupillo Caroli IV. Imperatoris filio, at Hungari administrationis Elisabethæ pertesi, spretaque tum Mariæ, tum Sigismundi puerili ætate, Carolum Dyrrhachinum Neapolitanum Regem ad capefendum Hungariæ regnum evocarant. Qui post aliquot annorum tyrannidem, ab adversa demum fæderatione preceptus, viam Mariæ & Sigismundo aperuit recuperandi intercepti regni. Hedwigi vero gens Polonorum Jagellonem proximæ Lithuaniae Ducem optavit & petiit. Id enim matrimonium utrique parti admōdum conducibile visum. Jagello enim virginem & corporis venustate & animi virtutibus commendatam ardentè deperibat. His vero nuptiis & regi decus & ditionis suæ propagationem sibi asserbat. Idque ut assequi posset, patriam idololatram non solum ex animo, sed etiam ex subditis sibi populus abacturum pollicebatur; Regiamque sedem in Poloniam a se transferendam spondebat. Polonis vero magnum erat operæ pretium virum & ditionis augmentum cum gloria amplificatæ Religionis, que ultima ratio Hedwigis animi præcipue inflexit. Jagello quamprimum Cracoviam attigit, factus est cum magnifica celebritate Baptismo ablutus, una cum gentis suæ, quos secum adduxerat, primoribus; & mox nuptias cum Regina solemniter contraxit. Demumque quarto post die ab eodem, qui baptizaverat & nuptias junxerat, Archiepiscopo Gnesnensi Rosenta, & Episcopo Cracoviensi Joanne, Regio est diademate redimitus. Deinde una cum conjugæ Li-thua-